

'כתריאל יפה'

נקראה ע"ש כתריאל יפה ז"ל - מבכירי הימאים הישראלים, מלווה אוניות מעפילים, ומפקד הספינה בה יצאו כ"ג יורדי הסירה.

יצאה ב-31 ביולי 1946 מבוקה די מגרה (איטליה) כשעל סיפונה 604 מעפילים. תוך כדי הפלגה נתקבלה הוראה להיפגש עם הספינה 'כ"ג יורדי הסירה' ולאסוף את מעפיליה. בשל תקלות שונות לא יצא המפגש לפועל. הספינה נתפסה ונגררה למפרץ חיפה ב-13 באוגוסט. שם הושמה במעצר. מפקד הספינה, אליעזר קליין, בסיוע המעפילים הערימו על המשמר הבריטי וניתקו את שרשרת העוגן. האנייה נסחפה עם הרוח לכיוון ק. חיים. גוררת עם כוח גדול דלקה אחריה ותפסה אותה. מעפילי הספינה היו בין הראשונים שגורשו לקפריסין. ההתנגדות לזוטה במאבק אלים.

בסיוע המעפילים הבריחו המלווים חומר נפץ שהועבר אליהם ע"י זלמן פרח לאונית הגרוש. המטען הופעל ע"י אליעזר וזלמן וגרם לאנית הגרוש נזק קל.

מפרט טכני

שמות קודמים	Avanti ,Maria Serra
שנת בניה	1920 באיטליה. הייתה רשומה בנמל סבונה.
סוג כלי השייט	ספינת עץ עם מפרשים, סיפון אחד.
תפוסה	550 טון.
הנעה	מנוע דיזל 250 כ"ס.
מהירות	6.5 קשרים.

רכש והכנה

הרוכש	יהודה ארזי ועדה סרני, באמצעות חברה מקומית בבעלות יהודי בשם פינטר.
מקום הרכישה	איטליה.
גילוי בריטי בשלב זה	לא ידוע.
צוות ההכנה	מלווי הספינה וצוות מספנה מקומי.
ארגון הספינה להעפלה	נבנתה קונסטרוקציה עם דרגשי לינה. הוכנו שתי סירות הצלה ל- 35 איש. הספינה צוידה ב- 16 טון מים, ובמזון ל- 11 יום.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	אליעזר (קליין) טל – פלי"ם.
גדעונים	איה מאיר (פינקרפלד).
רב חובל	איטלקי.
צוות	שישה ספנים איטלקים + מכונאי ראשי. הקצין השני שירת על האונייה 'ווג'וד'.

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	בוקה דה מגרה.
יחס השלטונות	ההעמסה הייתה חשאית, ללא ידיעת השלטונות ומעורבותם.
מספר מעפילים	604
מוצא ושיוך תנועתי	ניצולי מחנות בפולין, ביניהם 'ילדי סלוינו'. מהם 371 גברים, 233 נשים בגילים שונים.
מחנה המעפילים	לא הרחק מחוף ההעלאה ליד בוקה דה מגרה, הוקם מחנה נופש ובו אוהלים. הפעילות התנהלה בו תחת מסווה, כדי לא לחשוף אותו לסביבה.
דרך הגעה לאזור ההעלאה	באסדות, לאורך נהר מגרה עד לשפך הנהר, שם עגנה הספינה.
ההעלאה	בשעות הלילה, ונמשכה ארבע שעות.
ארגון הספינה	המעפילים חולקו לקבוצות, והחיים נוהלו על ידי מועצת נציגים.

ההפלגה

תאריך הפלגה ושעה	31 ביולי 1946.
נתיב ההפלגה	הספינה הפליגה ללא בעיות למעבר מסינה, ומשם לכרתים, דרומה לחוף המצרי, חוף אל עריש, מזרחה לכיוון חופי הארץ ולאורכם, לכיוון צפון.
אירועים בדרך	ב- 7 באוגוסט הודיעו לספינה שעליהם להיפגש בלב ים עם 'כ"ג יורדי הסירה' ולקבל ממנה 750 מעפילים. ה'כ"ג' תחזור לאחר מכן לאיטליה עם הצוות הזר של 'כתריאל יפה'. לאחר ההעברה יצטרף מלווה שני, בשם ישראל רותם. ב- 11 באוגוסט הודיעה הספינה שאין באפשרותה לבצע את ההעברה בגלל התקשורת הלקויה עם ה'כ"ג', שמנועה היה מקולקל והיא עמדה, וגם בגלל מחסור במים ובמזון. מן הארץ נשלחה הוראה לבצע בכל זאת את ההעברה, אולם הקשר נותק. קבוצת מעפילים ניסתה להתמרד ולתפוס פיקוד כדי לא לחזור ולהיפגש עם ה'כ"ג'. ב-12 באוגוסט נתפסה הספינה ע"י הבריטים.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי	ב- 11 באוגוסט בשעה 17:00, נתגלו ע"י המטוס. ב- 21:00, כאשר התקרבו אל ה'כ"ג' הופיעה משחתת R - 41
הכנות לעימות והוראות	לסרב לעצור גם אם הבריטים יורים באוויר, אך זאת רק אם מצויות חגורות הצלה בספינה. יש לדרוש מהבריטים להפליג לארץ. אם ייעצרו – יש לחבל במנועים. יש להסליק את מכשיר הקשר, כדי שניתן יהיה לקיים קשר גם בשעת העימות.
העימות ותוצאותיו	ב- 13 באוגוסט עלו מספר בריטים על הסיפון. התחולל מאבק שבמהלכו הצליחו אנשים בספינה להשתלט על הבריטים, לכבול אותם ולכלוא אותם במחסן. אז עלו מלחים בריטים נוספים, ותוך מאבק שכלל מכות, השתלטו על הספינה. הספינה נגררה לנמל חיפה. במשך שישה ימים עגנה הספינה בפתח הנמל תחת שמירה בריטית. אז החליטו אנשיה לנסר את שרשראות העוגן ולהפליג לחוף באמצעות מפרשים. במרחק 500 מ' מהחוף הבחינה בהם הסיירת 'מאוריציוס', ושלחה גוררת עם 100 חיילים שהשתלטו עליה מחדש. המעפילים גילו התנגדות לעבור לספינת הגירוש אמפייר הייזוד. חלק קפצו למים, ורובם התבצרו במחסנים. הבריטים הצליחו להתגבר בעזרת סילוני מים. במהלך המאבק הצליח זלמן פרח מהפלי"ם לחדור לספינה, ולהבריח חומר נפץ חבוי במזון. חומר הנפץ הועבר לאוניית הגירוש על גופן של שלוש נערות מקבוצת ילדי סלבינו, שהונהגו ע"י איה פינקרפלד, חברתו של אליעזר קליין. חומר הנפץ הופעל ב- 18 באוגוסט 1946 על ידי זלמן פרח ואליעזר קליין, וגרם לנזק קל ל'אמפייר הייזוד'.

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ	על המלווים להתערב בין המעפילים ולרדת עימם.
החילוץ	המפקד והגדעונית הצליחו לרדת עם המעפילים ולהגיע לקפריסין. אחר כך ברחו מהמחנה בעזרת שמואל (סמק) ינאי, שארגן את בריחתם של 8 אנשים בעזרת ספן יווני.

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	לקפריסין
--------------------	----------